

ПРАВА ПРЕЗИДЕНТА КОНТРОЛЮВАТИ ДОЛЯРОМ ПРОДОВЖЕНО

ВАШИНГТОН. — Конгрес більшістю голосів продовжив на два роки права президента контролювати вартість долара. Також продовжив існування і функцію стабілізаційного фонду, що має два біліони доларів. Це право дістав президент в 1934 році. На основі нього він міг би обнизити золоту стопу долара від 40 до 50 відсотків. Президент тоді з цього права скористав і зараз обнизив вартість долара на трошки більше як 40 відсотків. Ще лишалась йому границя десяти відсотків, обнизувати його далі, або ні. Та це право тепер мало кінчитись. Республіканські конгресмени, а також деякі демократичні не хотіли продовжувати цього права, але домагання уряду в цьому випадку перемогло.

ЧИ МОЖЛИВА НЕВТРАЛЬНОСТЬ АМЕРИКИ?
ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом заграничних справ зізнавала учителька каледжу Брин Мор пані Гелен Тефт Менінг, і говорила, що на її думку Америка повинна придержуватись строгої неутральності на випадок війни і за готівку продавати продукти тим сторонам, що до неї звернуться. На це запитав сенатор Бора, чи вчинішну пору воєнної пропаганди в Америці американський загаль ще є неутрально настроєний, чи може ця неутральність вже пропала в серцях американців і коли вибухне війна чи викликані настрої штовхнуть їх в один бік, або другий? Пані Менінг говорила, що неутральність можлива.

АРЕШТУВАЛИ АСИСТЕНТА ПРОКУРАТОРА ГІГЕНА.

НЮ ЙОРК. — На припорушення спеціального прокуратора Ейміна арештовано головного помічника бруклінського прокуратора Гігена, Медена. Медена арештували за те, що він мав побрати 9,000 доларів хабарів від лікарів, що переводили нелегальні поронення дітей. Меден був близьким приятелем і першим дорадником Гігена, а також був приятелем головного комісара ньюйорської поліції, Валентайна. Цей арешт викликав велике вражіння серед населення Ню Йорку.

СУДДЮ РУДИКА ПОЗБАВЛЕНО АДВОКАТСТВА.
НЮ ЙОРК. — Судді Рудичу, якого усунули недавно з судівництва, відобрано тепер право адвокатування. Виконано це на основі тих самих закидів, на основі яких його викинено з суду. Видаючи це рішення адвокатська палата заявила, що Рудич не має потрібних чеснот і прикмет характеру до виконання адвокатської професії.

БЕНЕШ ПРИ РОБОТІ.

НЮ ЙОРК. — Бувший чехословацький президент Едвард Бенеш виголосив два чергові відчити, один в Філадельфії, другий в Ню Йорку. В тих відчитих підкреслює, що чеський народ ніколи не погодиться на неволю і буде боротись доти, доки знов не відзискає волі, та не повстане на старий лад чехословацька республіка. Бувший чеський посол у Вашингтоні, Гурбан, що дотепер формально не уступив з свого уряду, дав пояснення до роботи Бенеша і сказав, що Бенеш хоче відновити ту саму роботу, яку він вже раз провадив за границею з померлим Масариком, в цілі освободження свого краю.

ДЕЛЕГАЦІЯ РОДИЧІВ ДО ОЛБАНІ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські школи організують делегацію родичів, в числі тисячу осіб, які поїхали до Олбані і там вплинули на стейтову легіслатуру, щоб вона не обгинала грошей на шкільництво. Подорож родичам покривають самі учителі.

ПЕРКІНС БЕРЕТЬСЯ ДО БРИДЖЕСА.

ВАШИНГТОН. — Секретарка праці пані Перкінс повідомила комісара імміграції Говтелінга, щоб той взяв до розглянення справу провідника К.Е.О., Бريدжеса. Бريدжес є діяльним комуністом, а зарозом не є американським громадянином. Певні конгресові кола домагались від пана Перкінс депортації Бريدжеса вже від довгого часу. Вони навіть погрозували їй натавруванням і усуненням.

ПОДАЮТЬСЯ ПО ГРОМАДЯНСЬКІ ПАПЕРИ.

НЮ ЙОРК. — Імміграційні влади в Еліс Айленді подали до відома, що в останніх часах почали напливати у великій кількості подання про натуралізацію. Наплив подань такий великий, що 75,000 з них чекають своєї черги.

ІДУТЬ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — На кораблі „Дойтшланд“ прибуло 200 жидів, утікачів з Німеччини. Певні кола в Вашингтоні роблять заходи, щоб уряд допустив до Америки 20,000 дітей з Німеччини, яких родичі є під політичним гнетом режиму.

ГЕРІНГ І БАЛЬБО

Німецький піший маршал Герман Герінг, одитий у білий уніформ, при перегляді своєї почесної гвардії підчас своєї візиту в італійській колонії в Триполі, в Африці. З ним — італійський губернатор провінції, Італіо Бальбо.

ОПЕЧАТАЛИ ДОМІВКУ ФІЛІ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ У ТЕРНОПОЛІ.

Пишуть нам: Дня 17. березня передала поліція ревізію в домівці філії Союзу Українських Купців у Тернополі. Після ревізії домівку опечатано.

ЩОБ НЕ ПЛАКАТИ.

Біль та терпіння змушують людину плакати. Та коли людина має біль і ще й плаче, то ще більше стає ослабленою. От тому ніпонеці вже змалечку приучують своїх дітей сміятись, коли їх щось лоточе, або поранить. А коли щось увійде у звичай, то всі люди поводитись згідно з тим звичаєм. От тому день-денно можна бачити, як ніпонеці сміються серед найбільшого горя та терпіння. Добре було б і нам цього гарного звичаю від ніпонеців навчитись.

ПРИПІНИЛИ ТОВАРИСТВА В ЛІСНИКАХ.

У вівторок, 14. березня, переїздили в Лісниках, повіт Березань, основні ревізії в домівці читальні „Просвіти“, в Кружку „Рідної Школи“, в Кружку „Союзу Українок“ у Кружку „Сільського Господаря“, в кооперативах „Єдність“ і „Самопоміч“. Підчас ревізій забрали в усіх вище згаданих Товариствах, крім кооперативів, книги діловодства та припинили всі Товариства в діяльності. Опечатано дім читальні. Як мотиви подано переступлення статуту та звернення діяльності на політичний шлях.

ЧОГО ДОМАГАЄТЬСЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ СТАРОСТВО.

Староство в Тернополі вимагає тепер від наших товариств, які улачують Шевченківські концерти, щоб вони предкладали книжки, з яких взято деклямації; від деяких установ вимагає друкованих на машині залучників до програми.

ЗАБОРОНА ЗАЛОЖИТИ КРУЖКИ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРА“ У НАДВІР'ЯНСЬКІЙ.

Надвірнянське староство не дало дозволу заложити кружки „Сільського Господаря“ в таких місцевостях надвірнянського повіту: в Ямній, Яблонічній й Микulichній. У всіх трьох випадках мотивами заборони була „загроза публічній безпеці“. Основники внесли відклик до воевідського уряду, опрокидуючи всі закиди, подані у відмовах. Також основники кружка „Сільського Господаря“ в Писковичах, пов. Ярослав дістали заборону оснувати кружок С. Г. з тієї причини, що оснування кружка може загрожувати публічній безпеці.

УНІКАТ У ЦАРСТВІ ПТИЦЬ.

Вік птахів, крім папуг, не переступає засадничо 15 літ. Однак один орнотолог у Англії має сорок, що тепер числить 18-тий рік життя й почуватись, мов підросток. Бачиться завжди з дітьми, виконуючи водночас акробатичні рухи у повітрі, та з найбільшим алетитом полює на лискучі вартісні предмети.

РОЗВ'ЯЗАЛИ КРУЖОК „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРА“.

Постерунок державної поліції опечатав домівку і книги кружка „Сільського Господаря“ в Яйківцях, к. Журавна. Причини ліквідації діяльності того кружка ближче невідомі.

МЕД ВБИВАЄ БАКТЕРІЙ.

Мед не тільки не псується, але ще й убиває бактерії. От скільки меду знаходиться нараз в улик, однак він ні не ферментує, ані не виножиться в ньому ніякі бактерії. Тож можна меду й до рани прикласти та перевязкою перевазати, щоб рана вижила та загоїлась.

КРАШЕ ЗГІНУТИ НА ВОЛІ СЛАВИ, НІЖ ПІДДАТИСЯ.

В литовських часописі „Каріс“ появилася стаття начальника вождя литовської армії, ген. Рашткіса, такого змісту: Армія завжди була та є найбільше патріотичною організацією у громадянстві. Оборона незалежності є нашим найважливішим завданням. І тому коли надійде потреба оборони незалежності між нами не буде нікого, хто сумнівався би в потребу і доцільність такого завдання. Ми знаємо добре, що незалежність є найдорожчим скарбом народу, якого треба боронити всякими засобами, себто зі зброєю у руках. У цій зброї краше згинуть з честю або навіть програти її проти сильнішого неприятеля, ніж безславно піддатись. Чому? Тому що пролита кров у такій боротьбі буде урожайною почвою, з якої виростуть нові сили й нові аргументи в боротьбі за волю народу і незалежність. Ось чому не сумніваємся в нашу незалежність і не боїмося сказати отверто, що не віддамо нашої землі без боротьби, якби небезпека загрожувала теперішнім нашим землям, а тим самим незалежності нашої батьківщини. Виклик ген. Рашткіса апелює до громадянства, щоб не попадала в розпуку, а до воєнок, щоб були карні і не забували, що „той не гідний волі, хто її не боронить“.

1,500,000 НОВИХ ХАТ В НІМЕЧЧИНІ.

Проф. Милтон С. Осборн, що вчить в Манітоському університеті, був у Німеччині минулого літа й приглядався, як Німеччина дає, щоб її населення мало гарні й вигідні мешкання. Проф. Осборн пише: за минулих 8 літ побудовано в Німеччині півтора мільона нових хат, головню для міських робітників. Всі ті хати на одну або дві родини. Та що найважливіше: можна їх купувати на маленькі сплати. Чоловік, що купив собі таку модерну хату, виплачує її відповідно до своєї платні. Та ні в якому разі не мусить платити більше, як четвертину своєї платні.

ХАТИ З ВИГІДНИМИ ПИВНИЦЯМИ.

Кожна з отих хат, що тепер будують для робітників у Німеччині, має вигідні кімнати та пивницю, де можна держати городину, прати білія та мати дазно.

І ГОРОДЕЦЬ КОЛО ХАТИ.

За минулих 8 літ Німеччина набудувала півтора мільона вигідних та дешевих хат для робітників до містех. Кожну хату можна купити на дуже легкі сплати. А крім того кожна хата має мати при собі і досить гарний городець та кілька овочевих дерев.

ХТО КОМУ ПОТРІБНИЙ?

Всупереч дотеперішнім твердженням, виявляють нові досліді, що Карпатська Україна в засаді сама заспокоює свої господарські потреби, за винятком кукурудзи та трохи пшениці. Зате Карпатська Україна зновні покриває запотребування Мадярищини на дереву та дві третини запотребування на сіль.

ПОРА РОЗПРАВИТИСЬ З УКРАЇНЦЯМИ — ОСНОВНО

ВАРШАВА. — Польські часописи і журнали знову багато пишуть про українську справу. Ендеки (вшехполяки) твердо стоять далі при своєму: цілковито знищити українців. І отверто визнають, що саме тепер, по ліквідації Карпатської України, є найкраща пора на те, щоб ґрунтовно скінчити з „українською проблемою“ Під тим розуміють властиво ту політику, яку тепер веде уряд: цілковиту екстермінацію українського народу в Польщі. Тільки вшехполяки волили, щоб це йшло скорішим темпом.

ВІДКЛИК, З ЯКОГО НІЧОГО НЕ ВИЙДЕ.

ЛЬВІВ. — „Сокіл-Батько“ повідомив українське громадянство, що вніс в приспаним речинці відклик до польського міністерства внутрішніх справ у справі загарбання військом Пляшці Сокола-Батька. Очевидно, що нема такого наївного українця, щоб вірив, що польська влада віддасть українцям загарбане їм народне майно.

ХТО НА ЧЕРЗІ?

ЛОНДОН. — „Манчестер Гардієн“ пише, що тепер є Данія найбільше загроженою, бо Гітлер готує підкопати з Польщею, а зажадає звороту Шлезвігу і Гольштайну, щоб легше опанувати цілу Данію.

ЩО ДОРАДЖУВАЛИ ПОЛЬЩІ?

ВАРШАВА. — Виленське „Слово“ подає, що в Лондоні дораджували Польщі не дуже зближатись до Мадярищини, яка стала тепер філією Німеччини, а тісніше співпрацювати з Румунією, Литвою і Соведами.

МІЖ „ДЖЕНТЕЛЬМЕНАМИ“.

ВАРШАВА. — Польський міністер заграничних справ Бек, відповідаючи на зобов'язання Англії боронити Польщу, сказав, що Польща відплатиться Англії за те 100 відсоткового взаємства вже тому, що Польща — президентів не приймає.

ПОЛЬША БУДЕ ПОКАРАНА, ГРОЗЯТЬ НІМЦІ.

ПАРИЖ. — Гавас подає, що Гітлер вважає Польщу „отвертим ворогом Німеччини“, бо вона не згодилася на „скромні“ німецькі жадання щодо Данціга і автостради через Поморе, та ще пішла на протинімецьку умову з Англією. За те, як кажуть нацисти, вона тепер буде покарана.

ДАРЕМНЕ ЖДАЛИ НА ПРИКАЗІ.

ДАНЦІГ. — В дні уродин Гітлера, в часі, коли в Берліні відбулася величезна військова парада, в Данцігу ждали нацисти на приказ Берліна проголосити прилучення міста до Німеччини. Приказ не прийшов. Так тепер думають, що прийде зараз по промові Гітлера, яка має бути виголошена 28. квітня. Наразі в день уродин Гітлера нацисти повибивали шиби в польських skleпах, а опозиція порозкидала по місті летючки з написами „Прощ з Гітлером!“

СОВЕТИ РОЗКРИВАЮТЬ КАРТИ.

ЛОНДОН. — Довго дивуюсь дехто, що сталося, що Совети не приступають до протинімецького бльоку. А тепер виходить на яв, що вони самі таки дуже назирають на воєнний союз з Англією і Францією. Але хочуть, щоб тим союзом була обнята оборона Советів не тільки перед Німеччиною, але також і перед Японією. І в тому сук.

МАДЯРИ З ВІСЮ.

РИМ. — Нема вже ніякого сумніву щодо того, що Мадярищина піде разом з Німеччиною і Італією. Не згодіш ще, чи вдасться відгнати до цієї спідки ще й Югославію. Щодо цього ядуть тепер торги, а якого вони роду, видно найкраще по тім, що Югославія з поспіхом переводить мобілізацію.

ЧИ ПОЧАТОК НОВОГО, ЧИ ТІЛЬКИ СТРАХИ?

ВАРШАВА. — Польська преса запевнена, що в Німеччині зачали дуже багато говорити через радіо і писати в газетах про „німецькі терпіння“ на Шлезьку під Польщею. Звичайно такі речі є в Гітлера початком чогось серйознішого.

НЕ ХОЧЕ БУТИ З СОВЕТАМИ.

ВАРШАВА. — Ще не знати, як властиво уложиться воєнний союз Польщі з Англією, бо Англія хоче відновити дану антанту з Англії, Франції й Росії й пригнати до цього Польщу і Румунію, бо тільки в такому випадку така антанта малаб властиве значіння. Але Польща не хоче ніякої спілки з Соведами. Особливо не хоче згодитись на те, щоб советські літаки перелітали через польську територію, чи щоб Совети переводили через Польщу своє військо.

ЩО ГІТЛЕРА НАЙБІЛЬШЕ ВРАДУВАЛО.

БЕРЛІН. — З усіх дарунків, що їх дістав Гітлер у дні своїх народин, найбільше врадувало його почесне громадянство, яким обдарило його місто Данціг. Це означало, що властиво туди буде звернена його дальша увага і — агресія.

СВОБОДА ("LIBERTY")

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початкова ціна три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Часо в п'ятницю (з англійською частотою):		Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі та в Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакції не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

В ДОВІРЮ ДО СЕБЕ САМИХ

Зложім жертву! І то негайно. Це є та перша вимога, яку можуть ставити до нас в Америці ті, що вийшли з трагедії з Карпатської Україною раненими чи каліками, сиротами чи бездомними. Тому всі, що зв'язані громадянською працею, повинні тепер скупити всю свою увагу у першу чергу в тому напрямку. При тому пам'ятаймо, що коли є в нас великий біль за втратою Карпатської України, то й великий мусить бути одночасно й наше завзяття, потрібне для подальшої боротьби з окупантами. А коли в нас є справжнє відчуття справжнього героїзму оборонців Карпатської України, так доложім рук і до справжньої допомоги жертвам карпатської трагедії.

Та звідси повинні ми дати ще й іншу допомогу Рідному Краєві. Наприклад політичну. А це значить, що ми повинні використати ще й наше становище як американських громадян, щоб добитись у Вашингтоні якоїсь акції з боку американського уряду, якаб принаймні облекшила терпіння нашого народу під окупаціями. Очевидно, що якби тут ішло тільки про висилку якоїсь делегації до уряду, то справа була б легка. Можна її вислати кожної хвили, так, як це ми вже не раз робили. Зате далеко не так легкою представляється та справа, коли хочеться зробити щось такого, що дійсно могло б бути виконаним. Бо інакше буде в нас з усією нашою дипломатичною акцією так, як бувало. Поїдемо до Вашингтону, де нас готові прийняти навіть ласкаво, але й на тому — кінець. Тому це не є тепер така собі звичайна проволочка, коли люди не хочуть ні себе ні інших дурити формальностями, себто тим, щоб вислати делегацію, але намагаються придумати щось такого, що так заставило б Америку брати в рахунок і український нарід, коли вона втручає в європейську політику. А такі речі вимагають часто — доброї розваги, доброго плану і доброї нагоди.

Наша імміграція зможе як не тепер то пізніше відіграти таку поважну роль в несенні політично-дипломатичної допомоги українській справі. Вона зможе це дати і дуже визначну матеріальну допомогу. Але треба усім нам думати в тому напрямку, а свої сили зуживати на допомогу рідній справі, а не на те, щоб себе ослаблювати чи розбивати те, що з трудом згуртувалося. Прецінь мусимо мати самі до себе якусь довіру! Мусимо вірити самі собі й самі себе шанувати. Бо як матимуть до нас довіру і пошану — чужі?

Не руйнуймо легкою рукою старого, коли не здаємо собі справи з того, що дасть нам нове. А в політиці не дрімаймо роками, а потім у якомусь моменті не летім стрімголов у протилежне чи незнане. Нічого тепер не сталося, щоб наказувало нам змінити якісь орієнтації. Держімся в практиці кріпко того, що ми завжди словами висказували: Числім на себе самих і до себе самих маймо довіру. А всьо інше: чужина. А всьо інше: чужі люди і чужі інтереси.

ЧИ АНГЛІЯ?

Події в Європі міняються з такою калейдоскопічною швидкістю, що думка ледви встигає їх лише реєструвати. А щож говорити про те, щоб зайняти до них становище...

Несподівано — напевно по Мінхені несподівано — Велика Британія виступила з острогого проти німецької політики на сході Європи. Певно, не маємо причини йти — як то кажуть німці — „дурх дік унд дінн“ з Англією, яка не від того, щоб навіть з Советами заключити пакт приязні, чи воєнний союз... Але треба мати на увазі, що раптове посилення Гітлера в сторону Чорного моря міцно затривожило Англію. Англіська преса з тривогою пише, що шлях Німеччини до Чорного моря, а значить і до Дарданелів і Малої Азії, отворений. А представник кабінету мусів відповідала в парламенті на інтерпеляцію в справі політики уряду Його Величества щодо протоколів... Ось тут не можемо знати чи не буде Англія змушена — нині чи завтра — забрати голос чи зайняти становище і в справі українській, в справі країни Чорного моря „пар ексельанс“... А це значить, що нам усім треба вже тепер подбати про те, щоб зеднати собі прихильну увагу англійських ширших кругів... Бо треба мати на увазі, що в Англії є і такі політичні круги, що розуміють вагу України. А крім того ніколи не треба забувати, що для пересічного англійця є властиво одна лиш догма: це інтереси його острова і його імперії. Для них і в їх імя — він може наприклад в один день обернутися з прихильника масонерії — в її завзятого ворога. Найкраще це видно по палестинській політиці Великої Британії, чи по її політиці зглядом Росії. Щоби не заходити задалеко в глибини історії, пригадаю лише, що з початку XX віку Англія була в дуже натягнутих відносинах з Росією, заключила союз з Японією, і тішилася з російських поразок. А вже в 1907 р. заключає вона договір з Росією і ділиться з нею сферами впливів в Персії, а потім разом з нею бється в світовій війні проти своїх ворогів! Нарешті явно кокетує большевизм, зриває союз з колишньою приятелькою Японією, щоби знову віддалитися від СССР, нині знову наближитися до нього, а завтра — може виступити як його найзавзятіший противник...

Ось це треба нам мати на увазі і тому ужити всіх сил, щоби так зацікавити Англію українською проблемою. У нас

мало знають англійців. Кілька літ тому мені оповідав один наш політик, як то він встигав їх лише реєструвати. А щож говорити про те, щоб зайняти до них становище...

І ви певно познайомили його з нашими стремліннями відірватися від СССР і заснувати самостійну державу?

О, ні — відповів мені мій „політик“ — До англійців з такими річами не можна підходити, він вас не буде слухати, треба було говорити про федерацію...

Переді мною був отже не політик наш, а просто матолок. Бо ніколи англійці не зрозуміє політики підбитої нації, яка буде говорити про автономію чи федерацію. Коли ви хочете федеруватися з советською чи іншою Росією, то що то може цікавити англійців? Йому цікаво, чи ви або чи хочете бути окремою незалежною силою в політичній грі, чи ні? Коли ні („федерація“), то йому краще про вас говорити з Росією...

Отже є нашим завданням — передусім усунути в кут загрози всім кретинів, які балакають про федерацію чи союз з Росією. Нам треба людей, які вміли би довести і показати, що ми — вже такі чогось навчилися з „федерації“ з царською Росією і з Советами. Що ми — маємо свої власні аспірації і їх хочемо здійснити. Що ми — як самостійна сила, як незалежний чинник хочемо виступити і на Чорнім морі...

І це одно: англійці визнає і помагає лиш тим, які самі собі помагають. Коли виявимо себе жабрами, які тільки чіпляють на конференції, — програємо. Треба, щоб він знайшов у нас бодай невеличку групу, яка готова справді заризити своє життя, щоб захопити хоч невеличкий кусик нашої території в СССР, аби відбити цілу...

Таку мову і таку готовість — англійці зрозуміє. З такою „програмою“ ми й повинні йти до широких кол англійських, щоби в момент великих подій мали там людей, які нас би знали, з нами симпатизували і ентузіазмом — нам помагає, коли наші інтереси збігаються разом у тих великих історичних розгромах, які наближаються...

Час нагаль!

ЖЕРТВИ НА РІДНИЙ КРАЙ

посилати на таку адресу:
"OBYEDNANYE"
P. O. BOX 122, CHURCH ST. ANNEX,
NEW YORK, N. Y.

Інтерв'ю з Бродієм

З Карпатської України не доходить майже ніякої відомості. Країна знаходиться під військовою адміністрацією, і ціле життя йде під знаком бачення. Відомо, що ще досі всі місцеві в'язниці переповнені українцями, і то так, що наприклад в Тячеві, в кімнаті, визначеній нормально на трьох в'язнів, протягом цілого тижня знаходилося 28 осіб. В якому стані, можна собі уявити! Впродовж чотирьох перших днів вони не одержували навіть шматка хліба. Останніми часами, режим ніби трохи пом'якшав. Декого випускали, але продовжують тримати під наглядом поліції й війська. Звуження над українськими в'язнями, що їм із садибним задоволенням віддавалися мадярські банди та люди з під тягу фендиковських чорних сорочок, що прикрашували свої груди москвофільськими національними барвами, не спричинювалися для заспокоєння населення, яке вже відчувало святу правду української ідеї. Тому чинники, що відповідали за заведення бодай відносного ладу, були примушені зліквідувати фендиковські чорні сорочки та всі інші організації, що занадто маркантно виявляли своє москвофільство. Причому тут зрештою москвофільство, коли мало вистачати саме мадяризм? І так кар'єра Фендиковського несподівано закінчилася. І то саме тоді, як він уже вбачав себе мало не на возі триумфатора!

Бродій був більш обережний і більш практичний. Тому з своїм москвофільством не дуже вилізав нагору, воліючи дотримувати до кінця ролі чисто мадярського патріота, що потерпіл за любов до Мадярщини у чеській в'язниці. І за те, як здається, такі мати винагороду — буде мадярським губернатором в тій країні, де, з чеської ласки і короткостроковості, був один час прем'єр-міністром. В цій своїй якості вже офіційно визначено кандидата, Бродій дав інтерв'ю італійському журналістові, кореспондентові римської „Трибуни“. Це перше інтерв'ю, дає нам, як запевняє кореспондент „Трибуни“ (з 7. квітня) чужинському журналістові. Не маю сумнівів, що українському читачеві буде теж цікаво довідатися, що думає Бродій (а за ним і угорський уряд) про будущий устрій Карпатської України. Не треба, розуміється, підкреслювати, що ці думки і погляди Бродія треба приймати з великою обережністю: не все в них буде з широго злата, але в усякому разі від-

значимо одну річ, — новий термін, що його вживає і сам Бродій, і італійський кореспондент „Трибуни“, в своїх попередніх заувагах (яких тут не наводимо). Цей термін — виглядає, як компроміс між давнім русинством і новітнім українством: Бродій говорить про „українсько-русинський“ нарід і про „українсько-русинську“ територію. Коли ми згадаємо, що це в дуже недалекому минулому Бродій взагалі заперечував будь яке існування чогось „українського“ на території Карпатської Русі, то не можна не визнати, що, внаслідок останніх подій, навіть Бродій зробив деякий поступ. А не є виключене, що може його примусили зробити цей поступ, щоб знайти будь яку дорогу до українського населення Карпатської України?

Але перейдемо до інтерв'ю. — „Який буде устрій Рutenії?“, — запитуємо ми, (пише італійський кореспондент).

— „В приватній авдієнції, що я мав у регента Угорщини, я представив йому, на його прохання, мої пропозиції, які можна коротко так сформулювати: в межах корони св. Степана живуть два народи на двох відмінних територіях. Уряд вже натякнув на автономію, і на цій підставі, як відомо, буде розв'язане перше питання. Не ховатиму, що для Рutenії найважливіша проблема — проблема економічна. Коли ця проблема залишалася нерозв'язаною — але цього певно не буде — було дуже трудно говорити про політично-адміністративне визначення. По суті, в усіх справах, що я мусів обговорювати в цих днях чисто особисто з регентом, чи то з членами уряду, я завжди знаходив зрозуміння для потреб русинського народу. Можу сказати, що кожного вимога цього народу буде задоволена в межах побільшенню угорського королівства.“

— Яка тепершня там ситуація? — Тепершня ситуація цілком тимчасова. Воєнна окупація українсько-русинської території триватиме коротше від того, що її зазнала була Верхня Угорщина в минулому листопаді. Населення задоволене перемином, що відбувся, бо угорські війська принесли йому також порядок і припинили діяльність терористичних банд, що, використовуючи хаос, були пересякали цілу країну. Переговори, що тепер відбуваються, відносяться до визначення форми політичної адміністрації: необхідно зберегти національний характер народу Рutenії, пристосовуючи цю необхідність до факту

повернення його в лоно угорського королівства.

На питання про жидівську проблему, Бродій відповів:

— Жидівська проблема тут поважна. І тому, що вона поважна, необхідні особливі заходи для її розв'язання, приймаючи особливо на увагу економічні необхідності країни. Там, де це буде необхідно, будуть застосовані угорські закони, що саме тепер входять в життя, — але всеж треба буде вживати особливих заходів, з огляду на те, що становище Рutenії значно різниться від становища Угорщини. На 650 тисяч населення жидівська меншість нараховує 90 тисяч.

— А як інші меншини?

— Зовсім незначні. Малеска кількість словаків, від восьми до десяти тисяч румунів і 12 тисяч німців. Русини, що на підставі переговорів про визначення кордонів із Словаччиною, залишаються відізані в тій країні, нараховуються на 240 тисяч. І цю проблему треба розв'язати.

— Як саме?

— Перш за все через ним населення з сусідньою словацькою державою, — але то, що словаків, які залишаються в країні, небагато, треба подбати, щоб русини, відізані від своєї країни, могли до неї повернутися.

— Комуністична пропаганда, що її дозволяли і навіть підпомагали чехи, залишила які сліди в Рutenії?

— Повторюю, що головна проблема, яку треба розв'язати, як тільки буде встановлена форма адміністрації, це проблема економічна, і значить соціальна. Що відноситься до колишньої політичної пропаганди, то це справа не поважна. Прийміть на увагу, що русинсько-український народ — нарід містичний, дуже релігійний...

Кінчає своє інтерв'ю Бродій ритуальним виразом вдячності русинському народу Італії та її Дуче, що, як відомо, зробили все можливе, щоб задовольнити бажання своєї давньої приятельки Угорщини. Про задоволення бажань „русинсько-українського“ народу вони, і Бродій це напевно знає, — зовсім не думали. Були вони їм байдужі, як торішній сніг...

Евген Онанський, Рим.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В
„СВОБОДІ“, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ“.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина друга.

(60)

Просто на кінці цієї вулиці, під високою башнею, з великим образом на вершці, здвигалися головні ворота, а перед ними був міст, що піднімався і спускався на ланцях. Царська палата була оточена ровом, широким і глибоким на два сажні. На дні рову була вода. За ровом по внутрішній стороні шов земний вал, прикритий з обох сторін деревляними стінами з шести башнями з цегли на два поверхи. На середині підвиргався і біліла велика церква з п'ятьма пилоченими куполами, а побіч неї тягнулися царські хоромы, з високим гонтовим дахом, розмальовані всіма кольорами, з піддашками і з

чотирикутними вікнами, котрі рами були помальовані всіма кольорами. Багато елегантних прикрас цим деревляним будівлям, але хоч і як старі, вони й прикрашені, то все так загальний вигляд мав в собі щось привабливого, відпочинкового, бо то часто так буває, що дім, побудований властивістю після свого смаку, мимоволі властителя приймає його характер. Вікна царського мешканця, глибокі, поховані внутр, мали на собі вигляд чогось таємничого, зловісного. Все в палаті, зачавши від коминів на розмалюванім даху аж до цегляного підмуровання з незвичайно маленькими віконцями за залізними ґратами, виглядало якось напущено і непригладжено.

За хоромами був недавно заложений сад, а за садом довгий і широкий будинок з цегли, запалий в землю, з залізними дверима, куди треба було входити по кількох ступенях в долину від поверхності землі. Дах над будинком був з землі. В тім будинку, було кілька відділів: на зброю, на тортури з неохочими знаряддями мук і тюрми; зрештою тюрми були не тільки тут, але і в башнях, і в печерах, пороблених в земній валі, і навіть в сuterенх під самими хоромами. Простора царська палата мала довкола себе мешканців і численну службу. За валом, оточуючим палату, були дві річки, названі тогочасними „адською геною“, бо цар приказував кидати туди тіла помордованих, аби ріби і раки, попоївши людського мяса, стали смачніші і придатніші на царський стіл.

Проводяча Кудеяра служба білєвська не відступала його ні на хвилину, догадуючися, що веде до царя такого молодця, котрий ледви чи вернеться звідси, куди його заведуть, але не відбирали йому зброю, бо про це в грамоті не було нічого сказано. Кудеяр в

часі дороги міг не тільки втекти, але і поубивати службу, коли би захотів покористуватися своєю незвичайною силою. Але не так він собі уявляв: без волі царя він не надіявся довідатися де перебуває Настя, а при тім він все ще не цілком вірив в лютість царя і представляв собі, що цар оцінить його очевидну преданість, коли пересвідчиться, що не хотів служити кримському ханові, у котрого не могло бути йому зле, а волів вернутися на службу до християнського царя.

Вкінці прибув Кудеяр до страшно — Александровської слободи, доїхав до воріт палати. Варта веліла оставити коней і відложити зброю. Виповнивши приказ, Кудеяр ішов пішки з неприкритою головою до головного крила і стрітив тут двоє людей, дивно одітих. На них були монашій чорні ряси з грубої сірчані, на головах шапочки з клобуками, а з під розпінятих ряс виднілися вишивані золотом кафтани і за поясом кинджали з багато оправленими рукоятями.

— Я, — сказав Кудеяр — прибув на приказ його царського величства, великого

царя-государя і великого князя цілої Русси. Я, Юрій Кудеяр, вернувся з татарської неволі на службу його царського величства. Мені зведено зголошиться до князя Атанасія Вяземського.

— Раді гостю дорогому і далекому чужини. Я сам і є князь Атанасій Вяземський, — сказав, привітливо усміхаючись, один з стоячих у дверей, чоловік літ тридцяти, з темнорусою бородою і лицем, що схилялося удавати добродушність.

— Федю, піди повідом царя-государя, — сказав він до свого товариша, парубка літ вісімнадцяти, білявого, рум'яного, з голубими очима, виражаючи зухвалість і безвистидність.

Федір Басманов, царський потішник, побіг наперед, за ним пішов Вяземський, а за Вяземським скоро ішов Кудеяр. Вони ввійшли в просторі сні з багатьма вікнами, в котрих поруч матового скла були вставлені також барвисті шибени: голубі, червоні, зелені.

За кілька хвилин ввійшов цар, проводжений двома людьми, одітий так само як і Вяземський: один з них невисокий, товстий, товстогу-

бий, з сивими очима, виражаючи злості, а разом і рабство; другий високого росту, статний, з чорною бородою і з азіатським лицем. Перший був Малюта Скутаров, а другий — шурин царя, черкаський князь Мамстрюк Темрюкович. Сам цар був одітий в жовтий, шовковий кафтан, з під котрого виднівся білий жулан; на голові мав чорну шапочку, вишивану перлами, а на ногах високі чорні чоботи, вишивані сріблом. Трудно приходилося пізнати в нім то царя, котрого давніше виділяв Кудеяр; він цілий вишох і пожовк, щоки запалили, вилиці неприємно випучилися наперед. На бороді не було ні одного волоска, з під шапочки також не видно було волосся; очі його страшно бігали, то сюди то туди, губи дрожали, голова трясалася. Він ішов згорбившись, качаючись в бок, на бік і опираючись на залізний посох. Вигляд його був такий, що побачивши його перший раз, годі було рішити: чи лякати його, чи стати, чи розсміятися при тім виді.

— Вітай, вітай, Кудеяре, — сказав цар, підходячи до нього і розширюючи свої дрожачі губи немаче до усміху. — Ну,

(Далі буде).

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ У ДНЯХ ВІД 13. ДО 16. БЕРЕЗНЯ 1939 РОКУ В ГОТЕЛІ ЛЯ САЛ У ШКАГО, ІЛЛ.

(4)

Таксамо робив я старання, щоб зорганізувати в моїм окрузі молодечі спортивні дружини. У тій праці великою поміччю був мені п. І. Чепка, окружний секретар. У 1938 році наш округ мав дві бейсбольні і три баскетбольні дружини, а саме: при відділі 90. У. Н. Союзу в Сентралі, Па., бейсбольна і баскетбольна дружина; при відділі 7. в Мек-Аду, Па., бейсбольна і баскетбольна дружина і при відділах в Сейнт Клер, Па., баскетбольна дружина.

Я брав участь і виступав з словом на святі У. Н. Союзу, влаштованім відділами У. Н. Союзу в Вілкс-Бері, Па., 17. липня 1938 року.

Таксамо виступав я з словом на 25-літнім ювілейнім святі, влаштованім відділом 369. У. Н. Союзу в Палмертон, Па., 25. вересня 1938 року.

Також я брав участь і промовляв на протестаційнім вічу проти Польщі і Мадящини, устроєнім відділами 28, 98, і 305. У. Н. Союзу в Фреквіл, Па., 27. листопада 1938 року.

На тім закінчую свій звіт і бажаю У. Н. Союзові ще кращого розвитку набудуче.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д-РА А. Т. КІБЗЕЯ.

Звіт головної контрольної комісії У. Н. Союзу вже був зданий п. Д. Капітулою. З тим звітом я вповні годжусь.

Крім контролю майна У. Н. Союзу, приписаної статуту, що відбувалася два рази в році, в обсяг мого ділання, як члена головного уряду У. Н. Союзу, входили ще і такі справи:—

Організування нових членів; справа У. Н. Дому в Дітройті, Міш.; репрезентація у справах У. Н. Союзу.

Справа організування нових членів в Дітройті і околиці представляється так. При допомозі організатора п. Білецького записано в Дітройті і околиці до У. Н. Союзу коло 500 нових членів, це є дорослих і дітей.

Щоб тих членів можна було краще обслужити і доглянути, то їх розділено поміж усі відділи в Дітройті і околиці. Отже нових членів приділено до таких відділів: 20, 94, 203, 183, 75, 175, 146 і 141. Про зріст членів в цих відділах Ви вже чули згадку в звіті п. Галичина.

Наша організаційна праця полягала також в організуванні нових відділів головно в таких місцевостях, де ще досі не було відділів У. Н. Союзу. І так зорганізовано від. 356 в Річмонд, від. 389 в Ейль, від. 391 в Ен Арбор, і від. 394 в Ленсінг, Міш.

Про рух та розвій членів у цих нових відділах, Ви вже чули з звіту п. Галичина. Я хіба лише згадаю тут про трудність у підшукуванні відповідних людей на секретарів при організуванні нових відділів. Це мабуть найважливіша справа, коли мати на увазі, що так мало серед нашої іміграції є таких людей. От наприклад, в Ен Арбор, Міш., записано до відділу в самих початках 30 членів, а ніхто з них не хотів і не хоче бути секретарем, так що майже неможливо вдержати відділу.

Як я уже представляв у своїм звіті за попередній рік, то відповідальність за ведення Укр. Нар. Дому в Дітройті несуть чотири відділи У. Н. Союзу, а саме: 292, 183, 175 і 75. Цей дім іще не є вповні викінчений. У. Н. Союз має на тім дімі позичку в сумі \$20,000. Я займав і займаю в заряді цього дому завжди якийсь уряд і разом з іншими урядниками докладаю старань, щоб справу того дому повести як можливо найкраще. Скажу, що початки маємо трудні, але вигляди набудуче є добрі.

Я відвідував місцеві відділи У. Н. Союзу в Дітройті, а таксамо новозорганізовані відділи в околицях Дітройту.

Поміг урядити, та перепроводити Союзівий День, який відбувся 4. вересня 1938, на яким то святі був присутній п. Галичин.

Я відвідував, або переговорював з урядниками поодиноких відділів в Дітройті різні справи, та полагав їх так, як цього вимагає добро організації. Полагав я в справі суспензії членів, а також справи спортивних дружин.

Як репрезентант гол. уряду У. Н. Союзу, я був присутній у Віндзор, Онт., Канада, та промовляв там на ювілею від. 341 У. Н. Союзу. Також я брав участь при різних імпрезах, де треба було заступати У. Н. Союз.

Здаючи цей звіт, я хочу ще згадати про кооперацію та спільну працю всіх відділових урядників У. Н. Союзу в Дітройті. Ми працювали разом для добра У. Н. Союзу та взагалі для добра українського народу, в згоді, та повній гармонії.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА О. Е. МАЛИЦЬКОГО.

Шановні головні урядники!

Звіт контрольної комісії У. Н. Союзу був читаний Вам предсідником нашої контрольної комісії, а я як секретар тої комісії хочу потвердити цей звіт і зазначити, що він вповні годиться з книговодством нашої організації.

Крім котролі, я сповняв інші обовязки, наложені на мене як одного з членів головного уряду.

У першій мірі я старався доложити всіх сил, щоби дати відповідну спромогу нашому бувшому організаторові п. В. Загаєвичеві звербувати до Союзу в 1938 році, якнайбільше число членів. Я кооперував з ним на кожному кроці, а вміру потреби підготовлював йому людей, з якими йому було трудніше пізнатись.

У цім напрямі я, ішов на руку всім секретарям у моїй околиці, а зокрема тим, котрі до мене за такою допомогою чи порадою удавались. Кілька сот нових членів здобутих в околицях Клівленду є доказом тої співпраці.

28-го серпня 1938, на припоручення екзекутиви, я репрезентував У. Н. Союз на 25-літнім ювілею відділу 364 в Клівленд.

14. жовтня 1938, в порозумінні з радною п. Паліводою, я скликав збори молоді в справі спорту та іншої активності для розвою нашої організації.

12. 13. і 14. листопаду, я брав участь з рекордовим секретарем п. Галичином в організаційних зборах в Клівленд, Іст Клівленд і Йонгстаун, Огайо, як також був присутній і головував на ювілею відділу 334.

4. 5. і 6. грудня я їздив з д-р Мишугою в справах організаційних до Акрон, О., як також перепроводжував два мітинги в Клівленд. Це було з нагоди протестаційного віча в Клівленд, на яким д-р Мишуга був головним бесідником.

Як член і секретар контрольної комісії, я отримав багато листів і скарг одних членів на других по відділах, які я старався полагодити самий або в порозумінні з екзекутивою У. Н. Союзу.

Також в тім році я полагодив для У. Н. Союзу кілька легальних справ, які переслала мені екзекутива посередно або через головного Союзівого адвоката в Нью Йорку.

Отсим кінчу свій звіт і заявляю, що є велика приємність працювати в організації, з такими урядниками як Ви всі пані і панове, яким залежить на добрі і розвою організації, а не на особистих порахунках.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА С. КУРОПАСЯ.

Поважані пані і панове, урядники У. Н. Союзу!

Мій обовязок головного контрольора У. Н. Союзу я виповняв на підставі статутових точок, що відносяться до головної контрольної комісії, тому мій звіт як головного контрольора є обнятий звітом головної контрольної комісії, до якого я немаю нічого додати.

Як урядник У. Н. Союзу я виконував всі ті обовязки, які на мене, як урядника, накладає статут У. Н. Союзу, а саме: репрезентував У. Н. Союз в різних народних справах в нашій громаді, організував нових членів до У. Н. Союзу та робив усе потрібне, що вважав корисним до зросту У. Н. Союзу. В минулому році я звернув усю свою увагу головно на приєднування нових членів, бо думаю, що це є найважливішою справою в житті У. Н. Союзу. Сьогодні з кінцем року я можу з приємністю ствердити, що моя праця увінчалася успіхом. Я оснував 3 нові молодечі відділи У. Н. Союзу, а саме: 393, 398 і 415. Останній відділ я організував при допомозі постійного організатора У. Н. Союзу п. Дмитра Білецького, якого я в порозумінні з місцевими головними урядниками і головним рекордовим секретарем заангажував до праці в нашій околиці. Організатор У. Н. Союзу працює у нас від 1. жовтня, приєднує по 40 членів місячно і має у нас великі вигляди, бо в нас є невичерпні кадри українців, яких можна вписати в члени У. Н. Союзу.

З доручення головного предсідника У. Н. Союзу, я репрезентував У. Н. Союз на ювілейному святі Запорозької Січі, 284. відділу У. Н. Союзу в Іст Сейнт Луїс, Ілл., в день 5. червня 1938. На запрошення окружного комітету У. Н. Союзу в Дітройті, Міш., я взяв участь у Союзівому Здвижі цієї громади підчас „Лейбор Дей” свята. Звичайна річ, що я брав участь у всіх організаційних виступах союзівої громади нашого міста і околиці.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Р. СМУКА.

Мій звіт як головного контрольора У. Н. Союзу, був у цілості обнятий звітом предсідника контрольної комісії п. Д. Капітули.

До того звіту я бажав би додати, що контрольна комісія, контролюючи майно Союзу, переглядала книговодство, вартісні папери та легальні документи, з котрих ми довідалися, що через умілу та ошадну господарку Головної екзекутиви У. Н. Союзу, майно Союзу значно збільшилося за 1938. рік.

Зарібок на бондах, відсотки від моргеджів та ренти з власних реальностей принесли Союзові немалий зиск.

Контрольна комісія звернула тим разом спеціальну увагу на членський рух в поодиноких відділах, де суспендування членів було більше як нормальне.

Як один з урядників У. Н. Союзу, я виконував точно і вповні порозумінні з п. С. Куропасем, гол. контрольором й п. Т. Шпікулою, гол. радним, усі завдання і обовязки приписані статуту, або знова припоручені головною екзекутивою У. Н. Союзу.

На поручення головного предсідника полагодив я справу оцінки дому члена відділу 105. У. Н. Союзу, на який він бажав взяти моргедж в У. Н. Союзі.

Багато часу і праці посвятив я справі дому на Савт Філадельфії. Цей дім поправлено і доведено до доброго стану. Шкільний комітет, який був у тій дільниці, не був в стані винаймати цей дім і тому, щоб допомогти школі, треба було організувати громаду. Це коштувало багато часу, праці і гроша. Однак справу доведено до кінця і нині є в тій дільниці Українська Громада, яка винаймила дім Союзу і платить правильно рент. Громада удержує українську школу і в короткім часі буде організований новий відділ У. Н. Союзу.

Заходом відділів У. Н. Союзу відбулося 29. травня 1938 р. перше свято У. Н. Союзу в Філадельфії. На нім був присутній головний рекордовий секретар п. Галичин і виголосив святочну промову. Тут рівнож потреба було положити багато праці, щоб це свято випало як слід. Воно випало дійсно величаво.

Старанням Союзного Комітету ведено організаційну працю через радіо. Кожної суботи через пів року говорено по 5 хвиль або і більше про У. Н. Союз. Я говорив два рази, виказуючи користи з членства У. Н. Союзу і взивав слухачів до вписування в члени.

Заходом філадельфійських відділів при допомозі д-ра Галана організовано бейсболеву і баскетболеву дружину під проводом молодого члена п. Дмитра Слободяна. Змагання відбулися кілька разів з різними подібними дружинами з ближчої і дальшої околиці. Ці дружини одержали допомогу від У. Н. Союзу. Зорганізування тих дружин і їх змагання причинилися до цього, що більше число молодіжників вписалося в члени нашої організації.

На поручення і бажання філадельфійських відділів скликав я кілька разів збори, на котрих обговорювано різні справи, як організування старших і молоді і злуку Згоди Братств з У. Н. Союзом. У висліді цього, втворено з членів У. Н. Союзу в Філадельфії чисельну згідливу, союзову родину, яка є завжди у проводі в різних народніх справах, та з якою усі інші громадяни мусять числитися.

Упродовж року я був на різних підприємствах, святах та імпрезах і використовував кожную нагоду, щоб сказати слово про У. Н. Союз.

Накінець, складаю щире подяку всім відділовим урядникам філадельфійського округу, а також і членам за співпрацю і попєртя, з яким я завжди стрічався при полагоджуванню Союзних справ.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО О. ЗАПОТОЧНОГО.

Шановні головні урядники У. Н. Союзу.

Я здаю звіт за своєї діяльності за 1938. рік, і вважаю, що впродовж цього року я виконував свої обовязки як міг найкраще. Бо коли мене вибрано головним радним У. Н. Союзу, то я думаю, що мене вибрано не на те, щоб я тільки називався головним урядником, але головне на те, щоб я, як головний урядник, зробив більше як інший урядник чи член. І маючи це на увазі, я власне старався повести таку працю, з якої був би видний успіх. Отже в першій мірі я старався приєднати нових членів, щоб у такий спосіб збільшувати ряди нашої організації. Ту працю я виконував у своїм відділі, а також і по інших відділах та місцевостях. Я відвідував майже кожную доколичну місцевість, де є відділи У. Н. Союзу, бачився там з урядниками й членами відділів та старався їх переконувати та заохочувати до праці в користь У. Н. Союзу. Всюди підносив я, що нам тепер треба звернути головну увагу на молодь, та докладати всіх старань, щоб дістати її в ряди нашої організації. Мої переконування мали деякий успіх, хоч вправді не в кожному відділі. У цьому році зорганізовано в Скентоні й близькій околиці коло 100 членів.

Я був запрошений заступником гол. предсідника п. Германом на Союзне свято в Вілксбері, яке відбулося 17. липня. На тім святі були також інші головні урядники, як гол. предсідник і гол. контрольор п. Капітула. Свято випало гарно, бо було багато людей, а також була відповідна програма.

І взагалі при кожній нагоді, де я тільки був і міг забрати слово, то я завжди старався підносити вагу У. Н. Союзу та потребу його дальшої розбудови. Це саме буду робити й набудуче. Буду завжди старатись про його добро і розвій, та берегти його доброго імені.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО В. ДІДИКА.

Високоповажані головні урядники У. Н. Союзу:

Упродовж минулого року робив я для У. Н. Союзу те, що вважав своїм обовязком та що було корисним для нашої організації.

16. січня 1938 р. я промовляв в імені місцевих відділів У. Н. Союзу на отворенні У. Н. Дому в Дітройт, який збудовано заходами злучених відділів У. Н. Союзу.

На 15. квітня 1938 р. я був запрошений до Філії Українського Національного Обеднання в Торонті, Канада, щоб обзнайомити ближче тамошнє українське громадянство з діяльністю та з забезпеченням в У. Н. Союзі.

При цій нагоді я відвідав секретаря 49. відділу, та запропонував йому, щоб він скликав членів на короткі наради. Однак секретар на це не згодився з огляду на брак часу.

На зборах Українського Національного Обеднання представив я діяльність нашого членства й вказав на загомогу та посмертне обезпечення, яке мають члени в У. Н. Союзі. Багато з присутніх думали, що У. Н. Союз, це звичайне загомогове братство, а не асекураційне підприємство. Я здобув там багато прихильників та охочих стати членами У. Н. Союзу. Шкода тільки, що через недостачу часу я не міг там остатись на кілька днів, щоб зорганізувати новий відділ.

Та цієї думки я іще не залишив і при найближчій нагоді я таки відвідаю згадану місцевість та докінчу почате діло.

6. травня 1938 р. я з д-ром Кібзеєм скликав збори всіх відділових урядників у нашій місцевості в справі зорганізування Центрального Комітету з місцевих відділів У. Н. Союзу. На тих зборах я представив завдання такого комітету наприклад, влаштування Союзного Дня, підмога Світовій Виставі, приєднування молоді до У. Н. Союзу, та організування спортових дружин при відділах.

На згаданих зборах зорганізовано Центральний Комітет та пороблено заходи до влаштування Союзного Дня, який відбувся 4. вересня 1938 р. Рівнож зорганізовано при молодечих відділах спортові дружини для гри в бейсбол і баскетбол.

З початком минулого року піддав я думку в молодечім відділі 183., щоб вони видавали свій журнал англійською мовою. Члени дуже радо прийняли ту думку та до цього часу видають кожного місяця так званий „Мазепа Журнал“, котрий показався корисним для місцевої союзної молодіжники. У тім виданні я помагаю їм тим, щоб воно не потягало за собою великих коштів.

Відділи в нашій місцевості зробили великий поступ у минулому році, як у приєднуванні нових членів, так і пропагандою в користь У. Н. Союзу, крім одного відділу, а саме 141. в Дірборн, Міш.

2. липня 1938 р., довідавшись від д-ра Кібзея про суспендування 24 членів у відділі 141., я відвідав того самого дня секретаря згаданого відділу, а коли я спитав його про причину суспендування, то секретар відповів, що члени з причини безробіття не працюють і тому не платять членських вкладок. У відповідь на це я радив секретареві скликати збори, але він на це не згодився, заявивши, що в гарячі дні зборів не скликає. Супроти цього не остало для мене нічого, як тільки особисто відвідати кожного суспендованого члена. Таким способом вдалося мені привернути кількох членів наново до відділу, а при цій нагоді я також довідався, що причиною суспендування цих членів не було безробіття, а тільки особиста ненависть між поодинокими членами й секретарем. Однак поза зборами цієї справи ніяк не можна було полагодити. Шойно аж 11. грудня 1938 р. був я на зборах згаданого відділу, але й тоді не можливо було цієї справи полагодити тому, що на тих зборах вирінуло велике замішання між секретарем і членами. У згаданій справі я писав до головного рекордового секретаря та справу полагодив на основі статуту У. Н. Союзу.

Позатим при кожній нагоді я приєднував нових членів, та помагав у приєднуванні організаторові, котрий перебував в нашій місцевості.

Крім Союзних справ, я брав активну участь у різних національних зібраннях, ширив ідею У. Н. Союзу та багато разів виступав в його обороні. А з хвилею повстання Карпатської України, на зазив нашого органу „Свободи“ посвятив я увесь вільний час на збирання фондів для цієї молоді держави та організував протестаційні віча проти переслідування нашого народу під ворожими окупаціями, та проти польсько-мадярських зазіхань на Карпатську Україну.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ЮЛІЇ БАВОЛЯК.

Honorable Directors of the Ukrainian National Association:

My report for last year, 1938, is not very extensive, but I have a few words to say of my work and activities in my capacity, as one of the supreme officers of the Ukrainian National Association.

May 1, 1938, I attended the regional branch officers meeting at Mahanoy Plane.

June 26, 1938, I attended another meeting in the same place.

October 28, 1938, I attended a meeting and banquet in McAdoo. This banquet was held by branches 7, and 186, at which our Supreme President, Mr. Muraszko, and other supreme officers were present.

For local activities I wish to state that I have signed 12 new members to Branch 186, and also conducted other activities of importance to the perpetuation and advancement of this branch.

In conclusion I wish to state, that I have devoted time and attention in general to the cause of the National Association and the Ukrainian National advancement.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ СТЕФАНІ ПАЛІВОДИ.

Шановні пані й панови головні урядники:

Упродовж 1938 року ми провадили в Клівленді оживлену кампанію за приєднування нових членів до У. Н. Союзу.

Щоб заохотити відділових урядників і членів до праці над організуванням нових членів, то в тій цілі ми скликали кілька разів організаційні збори й на тих зборах нараджувались над справою злуки Союзів, та над способами кампанії за приєднування молоді в ряди У. Н. Союзу.

У тих самих справах були скликувані збори також і в доколичних місцевостях, як наприклад, у Йонгтаві, О., де я була присутня та забирала слово в організаційних справах.

Усі ці збори були скликувані завжди в порозумінні з гол. контрольором п. Малицьким.

Я брала участь у ювілейних святах Бр. св. Василя, від. 364 і тов. Сокіл, від. 334 У. Н. Союзу. На тих ювілейних святах я виступала з відповідними промовами до молоді. Бувала також на зборах чи підприємствах поодиноких Союзних відділів та інших національних організацій в Клівленді і в Акрон, О.

Працювала також над розвитком того відділу, в якому я є урядницею, та приєднувала нових членів до нього.

На тім вичерпано звіти всіх головних урядників, і на внесення контрольора О. Е. Малицького, поперте радним М. Давискибою, головний предсідник закрав наради першого дня у год. 6. ввечір.

(Дальше буде).

В минулому році я брав участь у численних відділових зборах та нарадах, коли то члени відділів були обов'язані рішати про братські заповомові каси. Бо в стейті Ілліной нове асекураційне право касує всі заповомові відділові каси. Цей закон наробив нам багато клопоту, зокрема по тих відділах, де була більша заповомова каса.

Маючи на увазі, що в Шікаго відбудеться річне засідання головного уряду У. Н. Союзу, ми всі тут гол. урядники У. Н. Союзу відбули багато нарад та зборів в Союзних справах, та постійно провадили кампанію за новими членами.

На припоручення головної канцелярії, я полагодив кілька легальних Союзних справ, а також уділяв Союзовцям різні поради та інформації щодо У. Н. Союзу.

На припоручення гол. предсідника п. М. Мурашка, я відвідав відділ 179 у Сейнт Луїс, Мо., 12. червня 1938 року, де я промовляв на 30-літній ювілей тогож відділу. Підчас моїх відвідин у Сейнт Луїс, Мо., я мав довші наради з відділовими урядниками та молодіжю, в справі започаткування більшої Союзової акції між молодію в Сейнт Луїс та околиці. У часі мого урядування за минулий рік, я старався заступати та хоронити інтереса У. Н. Союзу так, як найбільша українська національна заповомова організація повинна бути заступлена членом головного уряду.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Т. ШПІКУЛИ.

Шановний уряде У. Н. Союзу!

Упродовж минулого 1938 року, я як гол. радний У. Н. Союзу не мав ніяких важніших припоручень з гол. канцелярії У. Н. Союзу до виконання чи полагодження. Тому мій звіт цим разом є короткий.

В майому окрузі по відділах У. Н. Союзу панує згода і порядок. Отже не було взагалі ніякої потреби йти і полагоджувати якісь неточности.

На повідомлення гол. канцелярії У. Н. Союзу та в порозумінню з головними контрольорами, Р. Смуком і С. Куропасем, ми скликали в Шікаго загальні Союзні збори в днях 5 і 6 лютого 1938 року. На зборах був приявний гол. рек. секретар п. Д. Галичин та реферував справу відділових кас.

23. жовтня 1938 р. був я приявний на посвяченню прапора від. 106 У. Н. Союзу. Там я зложив привіт в імені У. Н. Союзу та апелював до всіх приявних Союзовців бути активнішими супроти Батька Союзу.

14. листопаду 1938 р. був я в урядничок від. 216 У. Н. Союзу, щоб перевірити вістку, донесену мені кількома членами того відділу, що у сестричті приходить до розподілу відділової каси. Від урядничок я довідався, що донесення було правдиве, і що 17. листопаду 1938 р. мають відбутися надзвичані збори в тій справі. Тоді я порозумівся з п. Р. Смуком і дня 17. листопаду поїхали ми оба на збори згаданого відділу з тим наміром, щоб запобігти цьому розподілові відділової каси. Однак наша приявність на тих зборах була безкорисна.

У порозумінню з адв. Р. Смуком і інж. С. Куропасем скликали ми організаційні збори від. 222, 243 і 216, 27. листопаду 1938 р. Ці відділи льокуються на Вест Пулман, Ілл. На збори зійшлися майже всі члени згаданих відділів. На тих зборах я говорив про У. Н. Союз, а також у тій справі говорили контрольор Р. Смуком і Д. Білецький, Союзовий організатор на Шікаго.

Іще від 1933 року існує в Шікаго Окружний Комітет усіх відділів У. Н. Союзу з Шікаго і околиці. У згаданому комітеті я маю честь бути предсідником, іще від його заснування. Завдання Окружного Комітету є збирання фондів на будову чи купно Дому У. Н. Союзу в Шікаго. На збираннях ми радилися також як побільшити членство У. Н. Союзу в Шікаго і околиці. Заходом Окружного Комітету всіх відділів У. Н. Союзу відбуваються що року Дні У. Н. Союзу. Третій День У. Н. Союзу відбувся 17. лютого 1938 р., до якого були добрі приготування комітету і спортової дивізії молоді, однак дощ перешкодив більшому зібранню людей.

Упродовж минулого року, наскільки мені дозволив час, я постарався зорганізувати кільканацять нових членів до У. Н. Союзу.

Між мною і іншими гол. урядниками, які мешкають в Шікаго, є повна кооперація і однастайна праця для одної цілі, це є У. Н. Союз.

Рівнож така сама кооперація є між мною і гол. езекутивною і всіма гол. урядниками У. Н. Союзу. Також працюю в повнім порозумінню з урядниками відділовими і членами мого округа.

Всі ми разом працюємо для добра і слави У. Н. Союзу, і для добра української нації.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ЛИСАКА.

Поважана президіє, пані й панове головні урядники У. Н. Союзу-

Звіт з моєї діяльності за 1938. рік є короткий, таксамо, як це було в попередніх роках. Упродовж 1938 року я старався сходитись зо всіма відділовими урядниками в моїй місцевості, та заохочував їх до праці над приєднуванням нових рядів до У. Н. Союзу.

На запрошення урядників від. 219, тов. ім. Грушевського був я присутній і виголосив відповідну промову на посвяченні прапорів того відділу. У тій промові я підносив значіння У. Н. Союзу для нашого життя та говорив про потребу збільшення нашої організації новими членами.

15. жовтня був я присутній на 25 літній ювілей тов. Запорозька Січ і там мав я нагоду говорити з відділовими урядниками й поодинокими членами про Союзні справи.

11. листопаду, в порозумінню з гол. радним А. Шумейком, я скликав організаційні збори місцевих відділів. На тих зборах були присутні майже всі відділові урядники. Обговорювано справу приєднування нових членів, а головню молоді до У. Н. Союзу. Також рішено на тих зборах, щоб улаштувати Союзний День, з якого прихід має бути призначений на поміч Карпатській Україні. У тій самій справі скликав я з гол. радним А. Шумейком іще другі збори, 2. грудня. На тих зборах назначено вже день і місце на Союзний День. Порішено влаштувати згаданий День 15. квітня 1939 р.

10. грудня був я присутній на річних зборах тов. Богдана Хмельницького, від. 133, а знова 11. грудня був я також на річних зборах Бр. Св. Петра й Павла, від. 27. На зборах я говорив про організування членства в ряди У. Н. Союзу.

На зазив головної канцелярії, щоб 1938. рік закінчити загальним числом членів У. Н. Союзу, не меншим як 33 тисячі, я старався виконати також і свою частину обов'язку і в грудні приєднав для У. Н. Союзу 27 самих молодих членів.

Така була моя праця в 1938 році, а в 1939 році я напевно зорганізую найменше 45 нових членів у честь 45-літнього ювілею нашої організації.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО М. ДАВИСКИБИ.

Високоповажані головні урядники У. Н. Союзу.

Ми зіхалися тут у місті Шікаго на річне засідання головного уряду, щоб вислухати звітів з праці головного езекутивного комітету У. Н. Союзу, а також підсумувати свою власну працю за минулий рік.

Як уже ми чули зо звітів, то У. Н. Союз осягнув у минулому році гарні успіхи, матеріальні і моральні. Наша організація стала ще сильнішою, бо зросла на кілька тисяч нових членів. До Батька Союзу прилучилася іще одна організація, Згода Братств, і треба надіятися, що її слідом підуть інші організації.

Тепер подаю висліди своєї праці для У. Н. Союзу за 1938. рік.

16. січня 1938 р. я відвідав на припоручення гол. секретаря п. Д. Галичина, від. 122 в Тантон, Масс., і полагодив там справу в користь Союзу і відділу. У тій місцевості я був кілька разів упродовж року і в часі ріжних імпрез я завжди в своїх промовах згадував про У. Н. Союз, як про провідну нашу організацію, яку ми повинні збільшувати новими членами.

5. лютого, на припоручення гол. предсідника М. Мурашка, я полагодив справу у від. 374 в Бостоні. Опісля я був іще два рази на зборах того відділу. На тих зборах обговорювано різні Союзні справи, а членство було вповні вдоволене з тих відповідей, які я давав на запити в організаційних справах. З цього була ще й така користь, що цей відділ збільшився упродовж 1938 року новими членами.

На запрошення молодечого відділу 224 в Сейлем, Масс., я промовляв там на святі Шевченка, на Листопадовому Святі та на Святі Націоналістів. При кожній нагоді я старався згадувати також про У. Н. Союз, обговорюючи ту справу головню з відділовими урядниками.

На запрошення громадян у Лоренс, Масс. я промовляв там в червні на пікніку, і говорив власне про те, що У. Н. Союз відроджує наш нарід до нового життя та помагає Рідному Краєві в боротьбі за його волю.

На припоручення гол. фін. секретаря п. Слободяна я полагодив 3. червня справу залеглих вкладок у відділі 374. Цей відділ залягав з висилкою місячного розмету до У. Н. Союзу. Отже відділ вирівняв заплату вкладок, а секретар відділу приобіцяв, що таке вже більше не повториться набудуче.

На запрошення громади Вонсокет, Р. Ай., я говорив там на святі Націоналістів. При тій нагоді я стрічався з урядниками і членами, які нарікали, що тільки є одна причина, чому не можливо діставати відповідного числа нових членів, а саме, безробіття. Будучи у Вонсокет, я полагодив тоді також справу заповомови одного члена з від. 206.

На запрошення урядників від. 178 був я у Менчестер, Н. Г., на зборах цього відділу, та реферував там справу злуки Згоди Братств з У. Н. Союзом, а також давав поучення, у який спосіб підходити до справи організування нових членів. У тій самій громаді був я іще іншим разом, один раз на пікніку, а другий раз на бенкеті відкриття Народного Дому. При кожній нагоді я старався підійти до справи У. Н. Союзу та тих користей, які дає членство в Союзі для кожного члена.

У самім Бостоні я вів інтензивну Союзову роботу впродовж цілого року. Робив я старання зорганізувати окремий відділ з родженої тут молоді, але покишо з причини безробіття ці заходи ще не увінчалися успіхом. Коли мова про відділ 238, в яким я виконую обов'язки секретаря, то праця у тому відділі принесла добрі успіхи. Упродовж року ми зорганізували до відділу кількадесят нових дорослих членів, і коло 20 дітей.

У порозумінні з головною канцелярією я скликав 17. грудня організаційні збори всіх відділів стейту Род Айленд. На зборах були приявні урядники всіх відділів, а також і поодинокі члени з деяких великих відділів. У справах організаційних промовляв гол. секретар Д. Галичин, і давав на всі питання вдоволяючі відповіді. При кінці урядники всіх відділів прирекли, що впродовж 1939 року, який є ювілейним роком нашої організації, вони возьмуться до праці для збільшення Союзних рядів, у стейті Род Айленд.

Як головний урядник я брав живу участь у кожній роботі, яка причинялася до розвою У. Н. Союзу і цей свій обов'язок я буду і надалі сповняти якнайкраще.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО АНТОНА ШУМЕЙКА.

The second year of my incumbency as a member of the Board of Advisors of the Ukrainian National Association comes to a close at this annual meeting of the organization, leaving me a sadder and much wiser person.

The source of my sadness lies in the recent death of a fellow member of the Supreme Assembly of the U.N.A., Mr. John Waverczak, who was not only a native of my state but also a kind gentleman who on a number of occasions had advised me in respect to my official duties.

The source of my increased wisdom lies in the experience that I've had since I assumed office, especially since the last annual meeting. I left that meeting with a firm resolution to do my best to inculcate the spirit of the U.N.A. into our youth. I began to attend more and more affairs where the youth congregated and talked about the U.N.A. to them at every possible opportunity. I pestered my friends, I grew eloquent with my acquaintances, and even tried to convince total strangers that it was to their advantage to join the U.N.A.

From all these verbal skirmishes, I emerged a trifle crestfallen, for though I had received numerous half-hearted promises from the better informed of our young people that they would enter the ranks of the U.N.A. if circumstances, especially their pocketbooks permitted, yet that was the sum-total that I could get out of them. I was particularly appalled by the fact that the majority of the young people I contacted, seemed to know so very little about the U.N.A., and appeared to care even less. This was something even more serious than my inability to get many new members, for I realized that without knowing anything about the U.N.A. very few would ever join it, whereas those who did know about it would sooner join it.

I therefore determined to do my utmost in spreading such knowledge about the U.N.A. in my vicinity. Accordingly, I called a meeting of several secretaries of youth branches in the New York Metropolitan Area, and broached to them the idea of arranging U.N.A. youth rallies at which the young people would by means of discussion arrive at a better understanding of our great organization. This idea, I might remark here, I first broached at the last annual meeting of our Supreme Assembly. As a result of my suggestion and some preliminary work, a meeting was soon thereafter held of delegates of all the youth branches in New York-New Jersey Area, as well as of those older folk branches that had a large percentage of youth. These delegates formed themselves into a large committee which took upon its shoulders the task of arranging and conducting the First U.N.A. Youth Rally. Newark was chosen as its locale. The main purpose of this rally was, as mentioned above, to give our young people a better knowledge of the U.N.A., of the part it has played in Ukrainian-American life, and of the part it can play in the groups development of our youth and their descendants. Another purpose of the rally was to introduce among the youth the fraternal spirit of the U.N.A., the spirit that promotes lifelong friendships, and encourages and aids in times of need and distress. And the third purpose of the rally was to emphasize the two-fold duties of our young people as native Americans of Ukrainian descent; the first being to America, the second being to Ukraine.

I need not go into any details about the success of this rally in attaining its purposes to a material degree, for it was well reported in the "Svoboda" and the "Ukrainian Weekly." Suffice it to say that the interest aroused at this rally in the U.N.A. was very encouraging, and although the winter's worst blizzard struck the East on the eve of the rally day, yet well over three hundred young persons from all parts of the East, from Pittsburgh, Rochester, New Haven, Philadelphia, New York, Newark, and other centers, attended it. This goes only to show that such rallies can be very popular among the youth, and consequently advantageous to our organization. Already, I have learned, similar, rallies are being planned in other parts of the country.

At this point I wish to take the opportunity of publicly thanking the members of the committee that conducted this First U.N.A. Youth Rally. The executive committee deserves special thanks for their labors. It was indeed a pleasure to be the chairman of such a committee.

This committee has not been dissolved. In the near future it will resume working among the youth for the U.N.A.

Today, it is my pleasure to report, the Ukrainian-American youth in my area are considerably more acquainted with what the U.N.A. stands for than they were a year ago. What keeps the great majority of them from joining, however, are economic conditions, with which we are all familiar. It is these conditions that compel me to exercise extra caution in organizing new members. There are quite a number of instances in my experience where had I pressed the prospective member hard, I would have caused him to join the U.N.A. Yet I knew that at the most he would have lasted a month or two or three and then dropped out, with the result that the U.N.A. would have suffered a loss. I am sure that the U.N.A. does not want such members, and for that reason I prefer to wait until they are really able to join and pay their dues. It's much better this way, I am sure, than to try enlist into the ranks of the U.N.A. any such "short-term members."

In conclusion of my report, I wish to state that in my official capacity I attended several meetings of the various U.N.A. branches in Newark, which were presided over by Mr. Lysak, and which have made arrangements for the holding of a U.N.A. Day in New Jersey.

In every way possible I am trying to advance the organization in which I have the honor of being a member of its Supreme Assembly.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ГУЗАРА.

Тут подаю короткий звіт з моєї діяльності як головного радного У. Н. Союзу. У минулому році я скликав кілька разів збори відділових урядників у досить важних справах. Справи до полагодження були такі: вибір організатора на Нью Йорк і околицю; Союзний дім для відділів У. Н. Союзу; створення окружного комітету з відділів У. Н. Союзу; зорганізування спортової дружини з членів У. Н. Союзу. Збори відбулися 15. і 29. квітня та 12. травня. Щодо окружного Союзного організатора, то цієї справи не полагодили, бо ніхто не зголосився на такого організатора. У справі викупу другого моргеджу на Народнім Домі, та переміни його на Союзний Дім, не зроблено нічого, бо відділи відмовились від цієї трансакції. На третих зборах, 12. травня, створено окружний комітет Союзних відділів та вибрано уряд. Таксамо на тих зборах створено спортову дружину. Ухвалено також улаштувати Союзний День на 28. серпня 1938 р. Цей Союзний День відбувся з добрим успіхом.

Спортова дружина розвивається дуже гарно і робить досить добрі поступки. 7. липня я отримав повідомлення від гол. рек. секретаря, Д. Галичина, щоб піти на збори до 298 і 210 відділів в справі організування нових членів і злуки тих двох відділів. На зборах вивязалася досить жива дискусія. Можна було вірити, що члени обох відділів бажають злуки. На тих зборах був прививний заступник гол. президента п. Герман, котрий подав кілька добрих вказівок щодо користей злуки. На тих зборах вибрано одноголосно О. Плискуна організатором на Бронкс і околицю. Також вибрано по 5. членів з кожного відділу до комітету для переведення злуки.

17. Листопаду був запрошений на збори Молодечого Клубу, де були непорозуміння з президентом. На цих зборах був також присутній п. Ляхович, президент Союзного Комітету. Справа була полагоджена в користь клубу.

2. жовтня, 1938. р., я був запрошений на ювілей 325. відділу У. Н. Союзу в Брукліні. 9. січня, 1939 був я на похороні покійного гол. радного І. Ваверчака.

Також переговорював і давав поради в різних організаційних справах багатьом відділовим урядникам і членам. За 1938. рік приєднав до У. Н. Союзу 17 нових членів.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО С СЛОБОДЯНА.

Вповажаний головний уряд У. Н. Союзу!

Звіт з моєї діяльності як головного радного, цим разом, буде короткий, а це тому, бо у Філадельфії є комітет Союзних відділів з Філадельфійського округу й на зборах того комітету полагоджують багато справ, що відносяться до членства і відділів У. Н. Союзу.

З головної канцелярії У. Н. Союзу мав я поручення полагодити кілька справ, котрі я полагодив в мирний спосіб з вдоволенням сторін і для добра У. Н. Союзу.

В 1938 році скликав я два рази загальні збори відділів округу Філадельфії. Перші збори були 3. квітня на котрих був присутній гол. рек. секретар п. Галичин. На цих зборах вибрано комітет Філадельфійських відділів У. Н. Союзу, обговорювано справу організатора на округ і організування нових членів.

Другі збори відбулися 24. листопаду. На них був присутній головний президент У. Н. Союзу п. Мурашко. На цих зборах виказано, як кожний відділ Філадельфійського округу працює та скільки придбав нових членів до У. Н. Союзу. Обговорено різні справи відділів та дано відділовим урядниками інформації, в який спосіб поступати при організуванні нових членів до У. Н. Союзу. Пояснено їм різні організаційні справи, про які вони запитували. Ці збори були корисні, бо урядники відділів вийшли з них вдоволені та з охотою до більшої праці для У. Н. Союзу.

У липні два відділи Союзу, а саме відділ 83 і 362 в Брістол, Па., уряджували спільний пікнік, на котрий мене запрошено. Серед забави я виголосив промову до зібраних, та взивав присутніх до вступлення в члени У. Н. Союзу. Вислід з цього був такий, що відділ 362 зріс у членах майже подвійно.

9-го липня був я на зборах відділу 324. у Філадельфії. Був я там в справі видання відділом переступних листів одній родині, де було 5 членів, яких то листів вони не бажали. Справу ту полагоджено і тих 5 членів перейшли до від. 239. Тут стрінувся я з неприємністю з боку сторони відділових урядників, які в своїм урядуванні не зважають на статут У. Н. Союзу, але поступають після свого уподобання, заслоняючися ухвалями відділу.

На поручення головного президента був я на зборах відділу 352 в Честер, Па. Тут були непорозуміння і спір між секретаром і касієром відділу. Я перевів контролю і полагодив мирно справу з вдоволенням для обох сторін.

На запрошення відділу 383. в Бріджпорт, Па., відвідав я цей відділ і на зборах пояснив членам справу злуки Згоди Братств і У. Н. Союзу і завзивав урядників і членів до придбання нових членів до У. Н. Союзу.

На бажання секретаря відділу був я на зборах відділу 237. в Честер, Па. Між президентом і секретарем відділу зайшло непорозуміння на точці допомоги з фонду запомогового для члена з відділу 388. По довшій дискусії і поясненню справи, згадані сторони дійшли до порозуміння і справа була полагоджена. Притім я завзивав присутніх членів до успішної праці для організації.

На припорушення головного президента полагодив я справу позички члена у відділі 45. Цей член є неграмотний, а урядники відділу дали свої підписи.

На поручення головного фінансового секретаря полагодив я справу асекурації дому на Савт Філадельфії, який є власністю У. Н. Союзу.

ЯК ПОЛЯКИ НА ЕМІГРАЦІЇ СВЯРИЛИСЯ В ЦЕРКВІ

Чеський часопис „Народні Новини“ з 1849 року помістив цікаву новинку з життя польських емігрантів (за польською газетою „Час“).

В 1848 році поляки станули були при боці мадярів, які вели війну проти Австрії. Австрія мадярів розгромила, тому поляки, які держали з мадярами, розбрилися по різних державах, де дали працювати як емігранти для батьківщини.

Згаданий часопис із 2. грудня 1849 року приніс таку цікаву вістку:

„Переслідування поляків французьким урядом уже припинилося. Полякам у вівторок виразно заборонили бути відвідувачами роковини листопадового повстання. Колиб поляки цьому були спротивилися, вся польська еміграція мусіла була покинути Францію.“

Костел Д'ял Асмпіон (Успішення Пресвятої Діви) був повний чоловіків, жінок і дітей. Священник Гіб правив богослужіння. З чолами похиленими до землі, а з серцями піднесеними до неба старші і діти вставали порятунку з неба. Після богослужіння священник Кайсевич вийшов на проповідь і почав проповідь словами: „Патрес нострі пекаверунт (Батьки наші згрішили), а наслідки гріхів перенесалися на нас і батьківщину нашу. Еміграція, безбожна еміграція, говорив священник, дає, замість боронити святу релігію, замість боронити волю, що її мадяри вивели з Польщі, замість боронити католицизм, переслідуваний у Німеччині, кинулася в ряди безбожних італійців, бутин мадярів і німецьких еретиків. Еміграція вже не поважає Польщу, не одержить своєї батьківщини. Ці останні слова викликали гнів страшний. Счинився крик: „Геть із езуїтом! Геть із проповідником!“ що зовсім заглушало проповідника. Декотрі й ластуками стали грозити священникові. Інші виступили проти перших.

Вкінці після півгодинної метушні кликнули деякі відважніші: „живе Бог! Живе Польща! Лише згинуть езуїти, а ми покинемо на завсіди це святе місце, в якому вирідили поляки езуїт відважності з проповідників кидати клятву на еміграцію!“ Потім майор Боский, а за ним багато інших викликали: „Хай живуть італійці, хай живуть мадяри, хай живуть німці!“ і вийшли з церкви. Священник Кайсевич, зневажений, мусів зійти з проповідальниці. Церкву замкнули. На щастя — каже дописувач „Часу“ — не було в церкві французів, лише німці, італійці, мадяри, еспанці та москалі.

Вкінці після півгодинної метушні кликнули деякі відважніші: „живе Бог! Живе Польща! Лише згинуть езуїти, а ми покинемо на завсіди це святе місце, в якому вирідили поляки езуїт відважності з проповідників кидати клятву на еміграцію!“ Потім майор Боский, а за ним багато інших викликали: „Хай живуть італійці, хай живуть мадяри, хай живуть німці!“ і вийшли з церкви. Священник Кайсевич, зневажений, мусів зійти з проповідальниці. Церкву замкнули. На щастя — каже дописувач „Часу“ — не було в церкві французів, лише німці, італійці, мадяри, еспанці та москалі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІРИМО В КРАЩЕ МАЙБУТНЄ.

Громадяни Осип і Анастасія Кочани з Джоліет, Іл. надіслали нам листа зі Львова, з дня 25. березня, висланого від одного з наших дуже визначних „народних працівників“, з якого подаємо ось що:

„Тепер переживаємо дуже тяжко трагедію близької нашому серцю Карпатської України, яка так підступно зістала видана мадярам на поталу. Досі однак наші Верховинці за Карпатами борються ще з мадярськими окупаційними військами, відтягнувшись у непроглядні лісові гущі у верхах... Після нинішніх оповісток бої йдуть коло Рахова—Богданова, здовж румунської границі. Мадяри воюють тепер також зі словаками, які, подібно як чехи, дуже прихилилися до уладу Кар-

патської України. Хай за це буде їм смерть легка! Подлими оказались наші брати-словаки!“

„В Карпатах сніги, яких в зимі не було. Це в великій мірі утруднює окупантам мадярським похід у Верховину і помагає хоробрим Верховинцям триматися ще якийсь час оборони, доки вистане — амуніції й харчів.“

„Тішися, що зможу вислати Вам пам'ятковий значок із відкриття Союму, який відбув своє перше і останнє заразом засідання — під свистом чеських куль, бо подлий Прхала велів саме в дні 15. березня розстрілювати наших Січовиків у Хусті та висадив склад амуніції у воздух та власною рукою застрелив у свого мешканні команданта Січі Клим Пуша, що прийшов його розстрілювати... Годі про все те писати, бо лист замалий...“

„Всі ми тут не падемо на дусі і віримо в краще Завтра...“

„Почитність журналіст і газет тепер зросла непомірно, головню тих, що подавали всякі вістки з життя Закарпаття. Села тепер залиті нашими шоденниками. Люди йдуть з газетою до міста по кільканадцять кілометрів — шоденно на зміну, бо всі цікаві нових вістей. Село наше бе живим ритмом у такт усіх теперішніх світових подій.“

II.

ЕДНІСТЬ ЧИ НОВИЙ ЧОТИ-РОКУТНИК СМЕРТІ.

В „Свободі“ ч. 85 помістив інж. С. Куропась допис п. н. „За єдність, але не за безхребетність“ — як відповідь на допис поміщений в „Свободі“ ч. 81 під в горі названім заголовком.

Стаття інж. Куропася, це в більшості риторичні запити і оклики. Деколи він порушує нові справи, не обняті могою статтею, та приписує мені висновки, яких я не зробив.

Всєхтаки я дуже вдячний шановному автору за згадку, що моя громадянська праця від поверх 10 років все була скерована на зєднання нашої іміграції. А то могло зайти підозріння, що я теж прочитав наведений цитат п. Донцова та беруся навчати „єдності“.

Інж. Куропась дуже часто „не розуміє“ або „здивований“, що я, як бувший сотник У. Г. Армії і т. д., і т. д., можу піти на таку національну „єресь“, щоби голосити ідеологічну єдність нашої іміграції. Відповідь проста.

Світгляд людини виробляється на основі теоретичного знання — та практичного життєвого досвіду. Я певний, що колиб шановний автор перейшов пекельні муки „чоти-рокутника смерті“ 2. армії над Збручем літом 1919 р. й „Хреста смерті“ зимою 1919—20 рр. на Великій Україні, то він щойно тоді зрозумів би, чому я, і тисячі українських вояків,

які це пекло перенесли на власних раменах — дивляться прямо з відразою на всяку „ідеологічну“ балаканину — зокрема в часах великої національної кризи. Бо вони знають з власного кривавого досвіду, що завдяки цим „ідеологічним“ балакунам в Кам'янці Подільським, тисячі українського вояцтва згинувли з болоті — або замерзли в неопалених залізничних вагонах!

Стотисячна армія конала в судорогах тифу — відтята від світа залізним ворожим перстенем — а на іміграції в той час „ідеологічна“ сварня чотирьох урядів, а в кожній столиці, включаючи Вашингтон, аж два українські воєводства!

Не думаю, щоб інж. Куропась бажав собі, щоби повторилась в нашій історії ця темна сторінка.

А воно прийде до цього, коли провідні кола нашої іміграції вчасно не зроблять рішучих заходів.

Дискусію в пресі іміграції не зєднаємо. Але хай жіноча організація — Союз Українок Америки — зробить спробу і запросить на спільні наради представників церковної влади, головних допомогівих організацій та ідеологічних груп на суботу 29. і 30. квітня б. р., щоби створити окрему гуманітарну організацію для 1) Несення організованої до-

помогі раненим і біженцям К. України. 2) Спільного переведення збірок на гуманітарні цілі старого краю.

Збори скликати до Філадельфії, — бо там є догідна домішка на наради, а місцеве громадянство подбає за безплатне приміщення усіх відпочинків.

До цього часу не перестають збірок, але вести їх усильно — та привести зібрані гроші на ці наради.

Коли буде створена нова організація, хай вона значне свою працю негайно. Хто вже має зібрані гроші переслати їх негайно на місце призначення через центральну організацію, щоби не розбивати гуманітарної допомоги.

Усі розуміємо труднощі зєднання, коли однак наглядно побачимо користі, будемо самі дивуватись, чому ми були розєднані.

Бо свята це правда: Єдності треба нам, щоби збудити наш нарід до державного життя — а це більшої єдності треба — щоби цю державність вдержати.

Д-р Володимир Галан.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Загальні Організаційні Союзіві Збори

В МОНЕССЕН, ПА.: В четвер, 27. квітня, в год. 6. ввечір, в „Мус Гол“, 272 Шумейкер Евеню й 3. вул.; для відділів 338 з Монессен, 232 з Донори, і 109 з Бентлейвід, Па.

Обов'язком усіх старших і молоді є бути привітними на зборах, бо на цих зборах промовлятиме окр. організатор гр. Василь Загаєвич, який фактами докаже, що немає для нас українців кращої й відповідної організації під кожним оглядом, як Український Народний Союз. На цих зборах можуть бути союзіві з сусідніх відділів. Членів класи „Т“ просимо мати кончею грамоти зо собою, бо буде виснаження щодо теперішніх дивізіонів.

МАРІЯ МАЛЕВИЧ, заст. гол. пресдс.: У. Н. С.

УВАГА! BUFFALO, NIAGARA, LACKAWANNA, LANCASTER!

ЗАХОДОМ ГР.-КАТ. ПАРОХІЙ І УКР. ТОВАРИСТВ В НЕДІЛЮ, 30. КВІТНЯ (APRIL 30, 1939)

год. 8. ввечір

САЛЯ УКР. НАР. ДІМ, 205 MILITARY ROAD

МАРІЯ СОКІЛ

найвизначніша сучасна українська співачка

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ

композитор-піаніст

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

в користь Шпиталю „Народня Лічниця“ у Львові

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

буде висвітлюватися:

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

CINEMA ART THEATRE, 6th AND POPLAR STREETS,

ВІД 26-ГО КВІТНЯ ДО 4-ГО МАЯ, 1939.

Фільмова Компанія Авраменка.

КОРОЛІВСЬКА ПАЛАТА

Так виглядає королівська палата в Тірані, столиці Алябанії, по втечі короля Зога. Італійські генерали кажуть, що палату ограбили юрби альбанців.

МАРІЯ СОКІЛ І АНТІН РУДНИЦЬКИЙ ЗНОВУ В АМЕРИЦІ

До Злучених Держав П. А. повернули після трьох-місячної поїздки по Канаді, наші відомі артисти: оперова співачка Марія Сокіл та її муж, композитор Антін Рудницький. На протязі поїздки по Канаді обидвоє артисти дали 28 концертів (від Монтевідео й Торонто на Сході починаючи й Едмонтон і Калгарі на Заході кінчаючи), які пройшли з величезним артистичним успіхом, викликавши гомосний відгомін в англійській пресі, яка не щадила слів найбільших похвал для обох артистів. (Віймки з цих голосів будуть подані в найближчому часі).

Також з матеріальної сторони концерти перейшли дуже добре. Українське громадянство в Канаді щиро відгукувалося на зазив „Народньої Лічниці“ у Львові і складало дари на Український Шпиталь у Львові. Жертви були проголошені в українській пресі в Канаді.

Повернувшись до Злучених Держав Марія Сокіл і Антін Рудницький встигли вже виступити з концертом в Гейзлетон, Па. та 28-го ц. м. виступлять з концертом в Дітроїті (3тий з черги в цьому місті) в селі Арте Мюзеем, в неділю 30-го ц. м. вперше в Бофало, Н. Й.

Як нам доносять, з Марією Сокіл і Антоном Рудницьким знову ведуть переговори в справі участі в новій фільмі. Від висвіду цих переговорів залежатимуть дальші пляни наших артистів.

ВІД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

(До відділів та членів У. Ч. Х.).

З початком цього місяця, головна управа У. Ч. Х. вислала об'їзників, збираючи всі відділи УЧХ збирати жертви на поміч раненим та збігцям Карпатської України. Разом з об'їзником вислала відзначки для продажі та листи, на які відділи повинні збирати жертви.

Деякі відділи вже звернули листи з грішми, та є багато відділів, які цього ще не виконали.

Упродовж останніх кількох тижнів дійшли до нас такі тривожні вісти про положення збігців і ранених Карпатської України, що вони наказують нам ще більше посилити збіркову акцію для помічі тим, які виконали вірну службу своїй Вітчизні, а які знайшлися тепер у важкому положенні.

Тому визнаємо всі відділи У. Ч. Х. повести якнайактивнішу збіркову акцію. Зокрема визнаємо ті відділи, які ще досі не звернули лист, щоб вони викінчували якнайскорше збірки та звертали листи.

До цієї посиленої праці визнає нас ця героїська постава української жінки, про яку ми читали недавно, що хотів її муж згинув в боях під Хустом, що хотів її чотирьох братів, які таксамо боролись в рядах Карпатської Січі, певно постигала та сама судьба, то вона, ця жінка, не нарікає і не виявляє ані крихітки зневіри. Вона мужньо і по героїськи зносить важкий удар судьби, а її одининок бажання є повернути якнайскорше на Карпатську Україну доки ще ведуться бої, і там на рідній землі полягати разом зо своїми братами за волю Карпатської України.

На українських жіноцтві в Америці спочиває тепер перше і головне завдання та обов'язок дати поміч тим збігцям,

ТЕПЕР МОЖЕТЕ ПРИКРАСИТИ СВОЮ ХАТУ
АРТИСТИЧНИМИ РЕЛІГІЙНИМИ ОБРАЗАМИ В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛЮ
бо накладом „Теми“ у Львові
вийшли
прекрасні колірні релігійні образи в українськїм стилі:

ПРЕЧ. МАРІЯ, ЦАРИЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ з написом: „Молися з нами за наш нарід“.

І С У С, ДОБРИЙ ПАСТІР з написом: „Благослови українські юни“.

(Ілюстрації не дають поняття про красу колірв оригіналів. Ті що їх уж купили, не можуть собі їх нахвалитися.)

Кожний образ (без білої обвідки) має 18 цалів висоти й 13 цалів ширини.

Як їх оправите в золотені рами, будете мати справжню артстичну прикрасу.

Один образ 80 центів, пара \$1.50.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

SVOBODA

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

та раненим Карпатської України.

Виконаймо цей обов'язок всеціло! За головну управу У. Ч. Х. ОДВУ:

Стефанія Галиччя, голова; Оля Небор, секретарка.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОФАЛО, Н. Й.

Новий відділ УЧХ, ОДВУ.

Дня 13. березня ц. р. прибула в нашу громаду, пані Ст. Галиччя, голова УЧХ, ОДВУ в Америці. Вона дала збіраному жіноцтву докладний і повчальний відчит про завдання української жінки супроти рідного краю. Вона подала також образок праці, яку виконує українська жінка в рідному краю.

Ми в Америці маємо цю вдячність, що можемо працювати вільно, користуючись з американської конституції. Тому, був би великий гріх, колиб ми занедбали цю велику можливість і не станули з поміжною рукою нашим братам в рідному краю.

Український Червоний Хрест ОДВУ веде саме таку працю. Тепер УЧХ веде акцію в користь Карпатської Січі та політичних в'язнів і визвольної боротьби.

В дискусії брали участь жінки, які ставили різні запити, як про саму ціль організації так теж і про інші жіночі організації.

Голова УЧХ, ОДВУ давала обширні пояснення, які цілком задовольняли присутніх. Вона вказувала, що хоч інші жіночі організації також ведуть патріотичну працю, проте УЧХ, ОДВУ має особливе завдання, а саме вести ідеологічну працю в напрямі перетворення української нації в дусі соборного українського націоналізму.

Після того присутні жінки постановили організувати новий відділ УЧХ, ОДВУ, що й сталося. Вибрано управу відділу, яка перебрала тяжку спочатку й часто невдачну

працю — бути піоніром великої ідеї в новому терені.

Переведено збірку, з якої \$5.66 вислано на політичних в'язнів. Зложили по \$1: А. Слотюк і П. Володко, а решту дрібними датками.

Радіємо, що й в нашій громаді повстала така гарна й світла організація. Віримо також, що й ми, після наших сил причинимось до успіху нашої святої ідеї: визволення української нації з неволі та створення Одної Соборної Української Держави!

Управа 49-го Від. УЧХ, ОДВУ

КОНЦЕРТ СОКІЛ-РУДНИЦЬКИЙ

DETROIT MUSEUM OF ARTS

У П'ЯТИЦЮ, 28. КВІТНЯ 1939.

FRIDAY, APRIL 28, 1939

8:30 ввечір.

Єскуп 75 центів і \$1.00

ВЕЛИКИЙ НАРОДІ ВЕЛИКИЙ РІКІ ВЕЛИКИЙ ЧОЛОВІКІ

Все це зійшлося до купи, коли Україна під проводом

гетьмана ІВАНА МАЗЕПИ

виговідала Московщині боротьбу на життя й смерть.

Знаменитий український історичний повістяр

ФЕДІР ДУДКО

описав по майстерськи ці часи в своїй прекрасній повісті

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН

Читач пізнає не лише історію українського народу в цю важливу епоху, але й життя-буття українського народу в усіх його верствах, а передовсім козачстві, що на своїх плечах переносило головну вагу боротьби за самостійність українського народу.

238 сторін.

3 гарними ілюстраціями й окладникою

роботи артиста М. Бутовича.

Ціна \$1.75.

Замовляйте в книгарні Свободи:

“SVOBODA”

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ЧИ ГРОШІ ДАЮТЬ ШАСТЯ?

(З часопису „Діло“).

Парижський журнал „Анналі“ зробив собі анкету на відвічне питання, настільки вічне, від кої люди придумали гроші. Воно мало трохи потішити ошадних французів, що як відомо складають щодня франки до панчів, матраців та банків. Журнал каже, що надмірні податки та фінансові кризи шораз більше змінюють погляди людей на вартість гроша. Дехто навіть ставить собі питання: чи після того, як спечася великого майна не почав супокійніше жити. Анкету почав журнал від великого фінансиста-мільонера Октава Гомберга, якого криза зруйнувала і який не скривається зі своєю нуждою.

МІЛОНЕР, ЩО ВТРАТИВ МАЙНО.

Репортер увійшов до сального великого фінансиста повного книжок. О. Гомберг, не маючи змоги збирати грошей, почав збирати книжки. На його „екслібрис“ виписався по латині думка: „Нунк солус кум деа Сapiенція лібріске амiсiс“. (Тепер я сам з богинею Мудрості і книгами-приятелями). Господар зустрів журналіста з усміхом:

— Знаю вже, чого ви прийшли. Коли я мав забагато грошей і не знав, що з ними робити, а тепер маю їх менше, ніж хотів би. І тепер ви хотіли знати мої думки та почування після такого повороту в бік Фортуни?

— Це не зовсім точна мета моїх відвідин, але майже так...

— Но, добре. Скажу вам, що я вважаю за своє нещастя факт, що колись розбагатів. Гроші можуть дати людині щастя тільки під умовиною, щоб вона не мала їх забагато. Добре кажуть, що гроші це добрий слуга, а поганий пан. Занадто велике багатство по-неволі того, хто його має, пригнічує його та псує. Залишивши на боці скупарів, яких єдиною насолодою життя є призибувати банкноти, землі та дорогі цінності, людина, за надто багата, що хотіла використати гроші якнайкраще, попадає раз-у-раз у сумніви: що вибрати. До нього звертаються з різними просьбами, часом, правда: безкорисними і він вагається, чи має допомогти тим, що на це заслуговують, чи не дати себе ошукати. Побачивши, що йому заздирять і тупцюють коло нього, він мусить повсякчас займати оборонну позицію. Оце недовіра до людей, прикрі і пригноблює людину!

Духовні муки багатого.

— А в якому відокремленні живе власник великого майна! Він не може бути певний ніякої дружби. Його найкращі друзі, найшляхетніші, найбільше горді, покидають його по трохи, бо їх себелюбство терпить від того, що вони вічно залежні від нього. А ті приятелі, що залишилися йому, розбуджують у ньому сумнів, чи стоять при ньому з вираховання, з інтересу. Коли пригадаю собі деякі хвилини з мого життя, на мене нахальє просте відроза.

— Але чи ви не вважаєте, що гроші розумно відмірені є цінним елементом нашого щастя?

— Годжусь, що „золота середина“ у матеріальному добробуті це те, що ще найбільше можна позаздрити людям. Вона дозволяє жити згідно зі своїм бажанням і допомагає доволі себе нещасливим. Така підстава дає безпеку, — ось чого мені бракує найбільше тепер. Крім того, що мені необхідне для теперішнього життя, я за нічим не жалю з минулого. Єдине, що мене потішає серед непевних думок про завтра (більше про членів моєї рідні, ніж про себе самого) і в тірких настроях після брутальної невдачі та несправедливого удару долі це тільки почування, що можна ставати ліпшим.

Рікниці між людьми зазираються.

— Чи ви не могли б мені сказати, чи гроші потрібні сьогодні більше до щастя, ніж колись?

— Я переконаний, що багато менше потрібні нині, як колись. Наш нарід демократизується, затираються межі між суспільними класами, щезає багато пересудів, які ще недавно були зв'язані з маєтками. Тепер вибагливе життя може здобути собі майже кожний.

— І ви вірите, що поступіде в цьому напрямі?

— Я вірю в це і сподіваюсь. Приклад скандинавських країн, де всі суспільні вирости живуть більш-менше однаково, є з цього погляду різким контрастом до Злучених Держав, де демократичний дух є тільки звичайною фразою. У ніякому краю гріш не є таким королем, як там. Безоглядність, з якою мені довелося там зустрітись, зробила на мені якнайгірше враження.

II.

У ФІЛЬМОВІ ЗІРКИ.

Від великого фінансиста репортер перейшов до фільмо-

вої зірки. Як відомо: фільмові артистки найчисленніші з тих сучасних, які несподівано за одну ніч доходять до мільонів. Неодін із наших читачів бачив на екрані Аннабелю, що в останніх роках переїхала з Парижа до Голівуду, де вже вичла англійську мову і франки зі слабим курсом доповнила доларами. Аннабеля в Парижі займає гарне помешкання коло площі „Тріумфального Луку“. В її домі скрізь китиці квітів, які вона дістала після недавнього дебюту на сцені державної „Французької Комедії“. Вона готується до повороту до Голівуду.

На запит репортера Аннабеля відповіла:

— Гроші без сумніву цінна річ і я тішусь, що мені поталанило до них дійти, але вони мене не гіпнотизують ні трохи. Думка, що якась ролія може принести мені високий гонорар, не може заохотити мене до неї, коли я нею не захоплююсь. Так дуже багато гроша і не треба людям. Навіть не знаю, чи це така велика приємність розкидати гроші. Добре мати авто для вигоди, але чи воно мусить бути аж люксове, дороге, пишне? Хто не має меж у своїх бажаннях, той затрачує відчуття, що вони варті. Я маю велику приємність, коли замовлю собі дві або три гарні сукні, але якби я могла їх купити собі вдовіль, у необмеженій кількості, то я робила б це вже байдужо.

— Мені здається, що щастя в тому, щоб і при багатстві можна обійтись тільки необхідними речами, а деякі бажання залишити такі бажаннями.

— Чи на вашу думку гроші,

нічого подібного: це карлики, що зіхалися на світову виставу в Нью Йорку, здоровлять Дейвида Баларда, циркового великана, що має 7 стіп 7 цалів висоти, в цей спосіб, що його ваяють. На кораблі, котрим їхали карлики, всі замітили цікаву річ, що всі пасажери хорили на морську недугу — крім карликів.

що так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

III.

ПИСЬМЕННИК, ЩО ЗРІКАЄ МІЛОНІВ.

Репортер „Анналі“ після розмови з колишнім мільонером і свіжою мільонеркою пішов до письменника, що ніколи не мав грошей, а має завсіди вдоволенний вигляд. Це поет Лео Ляріє, що живе на 5 поверсі (без ліфту) в осе-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

Птомі запровадили Гелену до підводної кімнати й отвором в даі впровадили її по драбині до середини. А коли Гелена опинилась в середині, вони безцеремонно зірвали з неї однострій і лишили її відкрито. Після цього вони вийшли і замкнули отвір. Тепер Гелена заприпітала, що з одного боку зо стіни витікає струмочок води. Гелена догадалась, що це означає.

Коли сторожі вийшли з кімнати, в якій були ув'язнені Тарзан, Геркуф, та інші, Тарзан почав продумувати над тим, якби то визволитись. Він мав вже план, та чекав відповідної хвили. Геркуф шепнув йому: „Тепер пора. Ти думаєш, що можеш це зробити?“ „Не знаю“, відповів Тарзан. „Та в такім положенні як наше, всього можна поспробувати“.

Тарзан схопив руками залізні дрючки і почав їх розгинати. Дрючки опирались й немов говорили йому: „Чи ти здуриш? Ти нас не зрушиш“. Та скоро дрючки почали м'якнати немов свічки від тепла. Тарзан розігнув їх на боки на стільки, що міг висунутись. Геркуф з задоволенням завважив: „Ти сильний немов слон“. Та Тарзанові компліменти тепер не були до вподоби.

Він те саме зробив з кліткою Геркуфа. А коли вони оба були вільні, вони тихцем подались до сильних залізних дверей. За тими дверима містились птомі, що берегли цієї підземної столиці, а також мали знаменито споряджені нуркові однострої. До них тепер добирались Тарзан і Геркуф. Коли вони свали, то виправа готова вдатись. Коли ні, то нещастя.

ПРИГОДА ГУЛІВЕРА В КРАЮ ЛІЛПУТІВ?

Нічого подібного: це карлики, що зіхалися на світову виставу в Нью Йорку, здоровлять Дейвида Баларда, циркового великана, що має 7 стіп 7 цалів висоти, в цей спосіб, що його ваяють. На кораблі, котрим їхали карлики, всі замітили цікаву річ, що всі пасажери хорили на морську недугу — крім карликів.

що так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

III.

ПИСЬМЕННИК, ЩО ЗРІКАЄ МІЛОНІВ.

Репортер „Анналі“ після розмови з колишнім мільонером і свіжою мільонеркою пішов до письменника, що ніколи не мав грошей, а має завсіди вдоволенний вигляд. Це поет Лео Ляріє, що живе на 5 поверсі (без ліфту) в осе-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і легше бути щасливим!

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролію у щасті. Давніше люди ошаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер бага-

то так нині обезцінилися, е то більше людей видає гроші, то і